

19. HAFTA

SUÇLARIN İÇTİMAI

A. GENEL BİLGİLER

“Birden çok suç işleyen kimsenin, işlediği suç sayısı kadar cezadan sorumlu olması” ceza hukukunun temel kurallarındandır. Bu kuralın istisnasını, aynı fail tarafından işlenmiş birden çok suç bulunmasına rağmen, çeşitli nedenlerle faile tek cezanın verildiği “suçların içtimaı” adı verilen durumlar oluşturmaktadır.

Ceza hukukunda “suçların içtimaı” ve “cezaların içtimaı” olmak üzere iki tür birleşme vardır. Cezaların içtimaı söz konusu olduğunda, failin çeşitli fiilleri suçların içtimaı hallerinden birine girmez; her biri bağımsızlığını koruyan ayrı suçlar vardır. Burada birleşen suçlar değil, suçlara ait cezalardır. Cezaların içtimaında sorun, failin cezasının ne şekilde belirleneceği sorunudur. Bizim hukukumuz “toplama sistemi”ni kabul etmiştir.

Bir kimsenin işlediği suçlar arasında, suçların içtimaının dışında kalan bazı ilişkiler olabilir. Bu ilişki çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir:

- a. Bir suç işlemek için başka suç işlemek (banka soymak isterken engel olan bekçiyi öldürmek).
- b. İşlenmiş bir suçu gizlemek için başka suç işlemek (tecavüz ettiği küçüğü, kendisini tanıyabileceğinden korktuğu için öldürmek).
- c. Bir suç vesilesiyle başka suç işlemek (failin, sahibini öldürmek için girdiği evden antika eşyaları da çalması).

Bu suçlara “birbirine bağlı suçlar” denir ve fail her bir suçtan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır (gerçek içtima).

1. ZİNCİRLEME SUÇ

TCK m. 43- “(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.”

a. Hukuki Niteliği

Zincirleme suç bağımsız bir suç değildir ve cezaların içtimaı ile ilgili kurallara istisna teşkil etmektedir. Zincirleme suçu oluşturan her bir suç, kanunda özel bir düzenleme olmadıkça, genel kurallara göre işlem görecektir. Zincirleme suç şeklinde bir gerçeklik yoktur. Suç işleme kararı, hiçbir şekilde zincirleme suçta yer alan suçları, zincirleme suçun bir parçası, bir safhası haline getirmez ve

neticede tüm suçları, her yönden tek bir suça indirgemeye yeterli değildir. Sonuç olarak zincirleme suç bir faraziyedir. Sadece kanunda belirtilen üç halde farazi bir birlik teşkil eder, kanunda hüküm bulunmayan hallerde her suç bağımsızlığını korur. Bir suç, af, zamanaşımı vb. nedenlerle ortadan kalksa da, diğer suçların varlığı etkilenmez.

Kanunda belirtilen ve zincirleme suçun tek suç gibi dikkate alınmasını gerektiren durumlar; cezanın tespiti (TCK m. 43), dava zamanaşımının başlangıcı (TCK m. 66/6)), yetkili mahkemenin belirlenmesi (CMK. m. 12)dir.

b. Zincirleme Suçun Şartları

- BİRDEN ÇOK SUÇUN BULUNMASI

- İHLALLERİN FARKLI ZAMANLARDA AYNI KİŞİYE VEYA TEK BİR HAREKETLE FARKLI KİŞİLERE YÖNELMİŞ OLMASI GEREKİR

- AYNI SUÇUN BİRDEN FAZLA İŞLENMESİ

- BİR SUÇ İŞLEME KARARININ İCRASI

Sübjektif şart, bir fiille diğer fiil arasına, faili planı esaslı şekilde değiştirmeye sevk eden nedenlerin girmesi halinde ortadan kalkar. Bu her somut olayda gözlenmesi, incelenmesi gereken bir husustur, kesin ölçütler koymak mümkün değildir.

Kanun, farklı mağdurlar söz konusu olduğunda sadece hareketin tekliğini aradığından, sübjektif şarta yer vermediğini söylemek mümkündür, ancak bu olasılık zincirleme suçun yapısını tümüyle bozar.